

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2014. gada 24. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Aija Branta, tiesneši Sanita Osipova un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Sabiedrības ar ierobežotu atbildību [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 58/2014),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. izvērtēt Civilprocesa likuma 487. panta pirmās daļas, ciktāl tā paredz, ka šķīrējtiesā tiek izšķirti strīdi par šķīrējtiesas līguma spēkā esamību, 493. panta trešās daļas otrā teikuma vārdu „vai līgums atzīts par spēkā neesošu” un 495. panta pirmās daļas vārdu „arī gadījumos, kad kāda no pusēm apstrīd šķīrējtiesas līguma esamību vai spēkā esamību” (visas kopā turpmāk arī – apstrīdētās normas) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 82. pantam, 83. pantam un 92. panta pirmajam teikumam;

1.2. apturēt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012. gada 28. septembra lēmuma par izpildu raksta izsniegšanu saskaņā ar Eiropas Tautas tiesību šķīrējtiesas 2012. gada 13. augusta spriedumu lietā [...] izpildi.

2. Civilprocesa likuma 487. panta pirmā daļa noteic, ka šķīrējtiesā var nodot izšķiršanai jebkuru civiltiesisku strīdu, izņemot to strīdu kategorijas, kas ir uzskaitītas minētās tiesību normas pirmajā līdz astotajā apakšpunktā. No attiecīgā panta izriet, ka šķīrējtiesa ir tiesīga izšķirt strīdu par šķīrējtiesas līguma spēkā esamību.

Civilprocesa likuma 493. panta trešās daļas otrais teikums noteic: „Ja līguma termiņš izbeidzies vai līgums atzīts par spēkā neesošu, vienošanās par strīda nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā paliek spēkā.”

Savukārt Civilprocesa likuma 495.panta pirmā daļa noteic: „Par strīda pakļautību lemj pati šķīrējtiesa, arī gadījumos, kad kāda no pusēm apstrīd šķīrējtiesas līguma esamību vai spēkā esamību.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums par likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam un 19.² pantam pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

5.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir bijusi kā puse divos šķīrējtiesas procesos, kuru ietvaros šķīrējtiesa ir lēmusi par strīda pakļautību šķīrējtiesai, kā arī vērtējusi šķīrējtiesas līguma spēkā esamību. Turklāt Pieteikuma iesniedzēja bija cēlusi prasību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā par aizdevuma un galvojuma līguma, kurā ietverta vienošanās par strīda nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā, atzīšanu par spēkā neesošu. Apstrīdētās normas ir piemērotas attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju gan šķīrējtiesas procesā, gan vispārējās jurisdikcijas tiesas procesā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas prasībām.

5.2. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas prasībām.

5.3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums noteic, ka pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Par pēdējo institūciju šajā gadījumā uzskatāma Eiropas Tautu tiesību šķīrējtiesa, kas 2014. gada 7. februārī pieņēma nepārsūdzamu spriedumu par Pieteikuma iesniedzējas prasības noraidīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

6. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

7. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētās normas aizskar Pieteikuma iesniedzējas Satversmes 92. pantā nostiprinātās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Pieteikuma iesniedzēja vispārīgi ir norādījusi apstākļus, kas varētu liecināt par iespējamu Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteikto pamattiesību aizskārumu, tomēr pieteikumā jāpamato tas, kāds aizskārums ir radīts ar Civilprocesa likuma 487. panta pirmo daļu, 493. panta trešās daļas otrā teikuma vārdiem „vai līgums atzīts par spēkā neesošu” un 495. panta pirmās daļas vārdiem „arī gadījumos, kad kāda no pusēm apstrīd šķīrējtiesas līguma esamību vai spēkā esamību”.

Pieteikuma iesniedzēja ir atsaukusies uz Satversmes tiesas atziņām, kurās secināts, ka šķīrējtiesas nepieder pie tiesu varas sistēmas, jo Satversmes 92. pantā lietotajam apzīmējumam „tiesa” neatbilst institūcija, kas nav izveidota šajos normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā (*sk. pieteikuma 7. lpp., kā arī Satversmes tiesas 2005. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-10-01 secinājumu daļas 5. punktu un Satversmes tiesas 2005. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-10-01 secinājumu daļas 5. punktu*). Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka šķīrējtiesu kompetence izšķirt tai ar līgumu nodotos strīdus ietilpst Satversmes 92. panta pirmā teikuma tvērumā.

Atbilstoši Satversmes tiesas praksei, lai secinātu, vai norma atbilst Satversmes 92. pantam, ir jāizvērtē, vai attiecīgais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai šim ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 12. punktu*). Pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums par pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi vai tā neesamību. Kā arī

Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi juridisko pamatojumu tam, kā izpaužas katras apstrīdētās normas neatbilstība samērīguma principam.

Līdz ar to juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punktu konstitucionālajā sūdzībā jāpamato, ka ir aizskartas Satversmē noteiktās pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

Satversmes 82. pants noteic: „Tiesu Latvijā spriež rajona (pilsētas) tiesas, apgabaltiesas un Augstākā tiesa, bet kara vai izņēmuma stāvokļa gadījumā — arī kara tiesas.” Lai arī Satversmes 82. pants ir sistēmiski saistīts ar Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajām pamattiesībām uz taisnīgu tiesu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. 2006-12-01 secinājumu daļas 9.3. punktu*), tomēr pieteikumā nav pamatots, kādas pamattiesības Pieteikuma iesniedzējai izriet no Satversmes 82. panta un kādā veidā tās ir aizskartas ar apstrīdētajām normām.

Satversmes 83. pants noteic: „Tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padoti.” Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 83. pants aizsargā vienīgi tiesnešu neatkarību un atsevišķas garantijas, kas nodrošina šo neatkarību (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. janvāra sprieduma lietā Nr. 2009-11-01 secinājumu daļas 7. un 8.2. punktu*). Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, kādas no Satversmes 83. panta izrietošās Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības ir aizskārušas apstrīdētās normas.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 82. un 83. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

9. Tā kā lieta nav ierosināma sakarā ar pieteikuma neatbilstību Satversmes tiesas likuma prasībām, Pieteikuma iesniedzējas lūgums apturēt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012. gada 28. septembra lēmuma par izpildu raksta izsniegšanu

saskaņā ar Eiropas Tautas tiesību šķīrējtiesas 2012. gada 13. augusta spriedumu lietā [..] izpildi ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc Sabiedrības ar ierobežotu atbildību [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 58/2014).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētāja

A. Branta